Iulian Boldea (Editor) - Literature, Discourses and the Power of Multicultural Dialogue
Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2017. eISBN: 978-606-8624-12-9

VALORI ŞI ASPECTE STILISTICE ALE SUBIECTULUI ŞI SUBORDONATEI SUBIECTIVE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Lector univ. Dr. Roxana Grunwald, Universitatea Lucian Blaga Sibiu

Abstract

The paper reviews some of the most relevant stylistic patterns, values and communicative functions of the subject and the nominal subject clause in Romanian, as amply illustrated by famous writers of the Romanian literature. A brief contrastive English syntax background will prompt several significant considerations for grammar teaching strategies.

Key words: style, feelings, subject, subject clause, literatură

Studiul limbii constituie una din problemele majore ale învăţământului, de rezolvarea căreia depinde realizarea unor obiective. Fără existenţa deprinderilor de utilizare corectă a limbii ca mijloc de comunicare, asimilarea cunoştinţelor la celelalte obiecte este doar aproximativă. Limba constituie instrumentul de achiziţionare din toate domeniile culturii şi civilizaţiei. Fără o cunoaştere temeinică a normelor limbii literare nu se poate investiga fenomenul literar. Studiul limbii trebuie să realizeze şi formarea gustului pentru lectură. Prin selectarea unor texte reprezentative din operele unor mari creatori de valori se deschid porţi către cunoaşterea creaţiei literare, se formează viitorul cititor de literatură. Sunt motive care m-au indreptat spre sintaxă în alegerea subiectului prezentei lucrări. Subiectul şi propoziţia subiectivă sunt una dintre cele mai interesante probleme ale gramaticii. În ciuda faptului că unii consideră subiectul drept o parte de propoziţie care nu ridică probleme, am constatat dificultăţi în recunoaşterea acestuia, mai ales în situaţiile cînd nu este exprimat. Am inclus în lucrare şi consideraţii asupra valorii stilistice a subiectului şi propoziţiei subiective în intenţia de a contribui la însuşirea corectă a limbii. Studiul se poate extinde spre situaţiile din limba engleză, despre care voi dezvolta o lucrare ulterioară, situaţii care sunt foarte asemănătoare limbii romane, motiv pentru care susţin consolidarea

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

cunoştinţelor limbii materne pentru a face un transfer de succes în învăţarea limbii străine. Bazele corect formulate sprijină dobîndirea noţiunilor corecte. Subiectul şi propoziţia subiectivă sunt piloni de bază în gramatica limbii engleze. Subiectul este persoana sau lucrul despre care se vorbeşte. Dacă nu avem subiect, atunci propoziţia este incorectă, deci nimeni nu va înţelege despre ce vorbim. În alte limbi, subiectul nu este întotdeauna necesar. În exprimarea orală, persoana care va asculta va înțelege despre ce vorbiți, aşadar subiectul nu este obligatoriu. În limba engleză, subiectul este întotdeauna necesar. Dacă în limba română putem folosi un enunţ în care subiectul este subînţeles, precum '**Muncește de azi dimineață'** prin care ne referim la un virtual 'el' sau 'ea', prin traducere în limba engleză observăm obligativitatea folosirii subiectului concret ' **He-she** has been working since morning'. În limba română nu există un echivalent pentru pronumele "it". La persoana a III-a singular, avem doar "el" pentru masculin și "ea" pentru feminin. În limba engleză, pe lîngă "he" (masculin) și "she" (feminin), îl avem și pe "it" pentru genul neutru.

2. În limba română, subiectul unei propoziții/fraze poate să nu existe (e.g. *Plouă.*) sau să fie exprimat printr-o propoziție subordonată subiectivă (e.g. *E bine să te fereşti de răceală.*). În limba engleză, avem nevoie de pronumele "it" pentru a forma propozițiile/frazele de acest tip.

În peisajul părţilor de propoziţie, subiectul cu varietatea situaţiilor în care apare (exprimat sau neexprimat) poartă o pondere stilistică deosebită. Astfel subiectul exprimat prin pronume personal poate reliefa puternice antiteze, specific romantice, frecvente în literatura secolului trecut:

"Dacă voi nu mă vreţi, eu va vreau şi dacă voi nu mă iubiţi, eu vă iubesc pre voi!" (C. Negruzzi, Al. Lăpuşneanu)

"Voi credeţi în scrisul vostru, noi nu credem in nimic."

(Mihai Eminescu, Epigonii)

Reluarea subiectelor cu rol stilistic este folosită spre a accentua, spre a crea un efect de insistenţă:

"Şi el-el vîrful mîndru al celor ce apasă,

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Salută-n a lui cale pe-apărătorul mut.

De aţi lipsi din lume voi, cauza-ntunecoasă

De răsturnări măreţe, mărirea-i radioasă,

Cezarul, chiar Cezarul de mult ar fi căzut."

(Mihai Eminescu, Împărat si proletar)

Poezia lui Lucian Blaga cunoaşte repetarea subiectului ca expresie a reflexivităţii, a marii profunzimi.

"Si mut

ascult cum creşte-n trupul tău sicriul,

sicriul meu."

"Gorunul" este expresia unei presimţiri a :" marii treceri", o înfiorată elegie a fiinţei care-şi introspectează stările cele mai difuze.

Celebra poezie "*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*" este o confesiune care cere exprimarea la persoana I. Cînd Blaga spune "eu" presupune poezia ca manifestare imperativă a individualităţii subiective:

"doar eu,

eu cu lumina mea sporesc a lumii taină."

Aflîndu-ne în atmosfera liricii blagiene, să remarcăm şi rolul subiectului inclus de a conferi concizie, de a evita repetiţii inutile:

"Pămîntule, dă-mi aripi,

săgeata vreau sa fiu, să spintec

nemărginirea."

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

(Lucian Blaga, Vreau sa joc!)

Metaforele trimit la sensul de zbor şi combustie, dezlipire de real, trăire în sfere unde "eul" se depăşeşte pe sine.

Dubla exprimare a subiectului are un pronunţat caracter afectiv, exprimînd ameninţare, convingere, speranţă. Vorbirea populară şi cea familiară cunosc repetarea subiectului în condiţii speciale şi cu o valoare stilistică mare. Formula are aspectul următor:

Predicatul - subiectul exprimat întîi prin pronume personal de persoana a III-a şi apoi prin substantiv.

"Vine el tata!"

"Te căptuşeşte ea Marioara acuşi!"

(Ion Creangă, Amintiri din copilărie)

Uneori pronumele îşi păstrează forma masculină chiar urmat de un substantiv feminin:

"A pleca el mama de acasă!"

Numărul propoziţiilor cu subiect masculin a fost atît de mare, încît din obişnuinţă "el" s-a extins şi acolo unde subiectul era feminin. S-a ajuns la un fel de neutralizare a lui "el" gramaticalizarea lui într-un morfem antepus subiectului adevărat. La început subiectul a fost exprimat prin pronume, ceea ce a apărut cu atît mai insuficient, cu cît accentul cădea pe predicat, membrul cel mai important stilistic. Pentru evitarea neînţelegerii se repetă subiectul sub forma substantivului căruia îi ţinea locul pronumele. Valoarea stilistică derivă din deplasarea accentului pe pronume, nu pe verb. Cînd s-a simţit nevoia să se exprime încă odată subiectul, prin repetare, a devenit membrul cel mai important. Accentul a trecut de pe predicat pe subiectul-pronume (adevăratul subiect, căci substantivul devine un fel de apoziţie).

Fenomenul, particularitate a limbii populare, apare cu deosebire în opera lui Ion Creangă (după Iorgu Iordan, Stilistica limbii române, Bucureşti, 1975, p. 246):

" Bine, voinice... a veni ea şi vremea aceea."

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Apare chiar un exemplu cu subiect pronominal:

"Însă ce-i de făcut?... s-a trece ea şi asta."

Construcţiile ca:

"Ştefan cel Mare, el a bătut pe turci" explică insistenţa, emfaza.

Subiectul izolat atrage atenţia asupra ideii încorporate în cuvîntul subiect:

"Norocul,ori fugi de el, ori dai peste el."

Abaterile reale sau aparente de la cazul subiectului sunt folosite pentru concizie sau ca expresie a grabei. Subiectul cantitativ exprimă o exagerare sau ilustrează o emoţie:

"Veniseră la spectatori!- sala plină." (Barbu Ştefănescu Delavrancea)

(Arătam anterior că unii lingvişti consideră însă prepoziția "la" comutabilă cu adjectivul "mult")

Subiectul nedeterminat de persoana a III-a singular poate fi exprimat prin pronume personal, cu intenţii stilistice, prin folosirea particularului pentru general:

"Ce e rău şi ce e bine,

Tu te-ntreabă şi socoate."

(Mihai Eminescu, după Gramatica Academiei, vol II, p94)

Subiectul gerunziului şi infinitivului dă contextului un caracter lapidar, sentenţios sau apare ca expresie a prolixității.

"A nu se face scandal."

"Vorbind ei, soseşte cel ieşit afară."

Subiectul multiplu prezintă valenţe stilistice deosebite, prin el obţinîndu-se efecte de insistenţă sau exprimîndu-se o exagerare. Aflate în raport de coordonare, componentele subiectului multiplu în poziție juxtapusă realizează enumerări cu rol cumulativ.

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

"De ce dorm îngrămădite între galbenele file

Iambii suitori, troheii, săltăreţele dactile?"

(Mihai Eminescu, Scrisoarea II)

"Cînd izgonit din cuibul veşniciei

întîiul om

trece uimit şi-ngîndurat prin codri ori pe cîmpuri,

îl chinuiau mustrîndu-l

lumina, zarea, norii."

(Lucian Blaga, Poezii)

Cel mai frecvent este însă raportul copulativ. Uneori el se stabileşte între două sinonime cu funcţie estetică:

"Moartea şi pieirea fiului iaşte, picătura ploii piatra găureşte şi funea de tei cu vreme marmurile despică."

(Dimitrie Cantemir, Istoria ieroglifica)

În poezia retorică a secolului al XIX-lea, potrivit unui procedeu specific literaturii romantice, coordonarea între subiectul multiplu se stabileşte între elemente antitetice cu funcţia stilistică de a mări reacţia afectivă a cititorului:

"...miazănoapte si miazăzi, apusul şi răsăritul, lumina şi întunericul, cugetul dezbrăcător şi dreptatea s-au luat la luptă."

(Alecu Russo, Piatra-Teiului)

Acumularea romantică menită să creeze impresii puternice ne întîmpină în poezia eminesciană , fiind obţinută prin subiectul multiplu avînd între componente interpuse chiar propoziţii întregi:

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

"...Nu lumina

Ce in lumea-ai revărsat-o, ci păcatele şi vina.

Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt

Într-un mod fatal legate de o mînă de pămînt,

Toate micile mizerii unui suflet chinuit

Mult mai mult îi vor atrage decît tot ce ai gîndit."

(Mihai Eminescu, Scrisoarea I)

Raportul de coordonare înregistrat intre termeni identici sintactic, dar nonidentici morfologic realizează un lanț enumerativ. In poezia si proza secolului al XIX-lea si al XX-lea se întîlnește ori de cate ori autorii urmăresc să sublinieze amănuntele unei descrieri. In opera lui Ion Creanga, cumulul subiectelor e menit sa sublinieze componentele cadrului:

"Casa cea de aramă era acum toată numai un sloiu de gheaţă, şi nu se mai cunoştea pe dinafară nici uşa, nici uşori, nici gratii, nici obloane la fereşti, nici nimica."

sau să obţină efecte umoristice prin exagerare:

"La Humuleşti torc şi fetele şi băieţii, şi femeile şi bărbaţii."

G.I. Tohăneanu (Stilul artistic al lui Ion Creangă, Bucureşti, 1969, p 118) remarca: "Enumerările, adesea foarte întinse şi cuprinzătoare, constituie un procedeu cultivat cu insistenţă de prozatori. Privirea lui Creangă îmbrăţişează cu un interes mereu viu componentele realităţii materiale, bucurîndu-se copilăreşte de existenţa fiecăreia dintre ele."

Prezenţa conjuncţiei "şi" înaintea fiecărui element coordonat capătă valori stilistice în poezia secolului XX, atrage atenţia asupra motivului principal al strofei:

"Blestemată mai fie si toamna

Şi frunza ce pică pe noi

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Blestemat să mai fie şi tîrgul

Ursuz, şi cu veşnice ploi."

(George Bacovia, Poezii)

Acelaşi procedeu face să predomine descrierea detaliată a unui tablou:

"Dormeau adînc sicriele de plumb,

Şi flori de plumb şi funerar mormînt."(ibidem)

Funcţia stilistică a conjuncţiei coordonatoare şi a subiectului multiplu este relevatoare in crearea impresiei obsesive a acumulării deprimante.

Cînd elementul coordonator se află doar între primii termeni, predomină caracterul deschis al lanţului coordonat:

"Om şi păsări, duhuri, fluturi

nu aşteaptă să te scuturi."

(Lucian Blaga, Poezii)

Cînd acesta se află la sfîrşit, imprimă caracterul închis al seriei:

" De atunci răsărea lumea, luna, soare şi stihii."

(Mihai Eminescu, Scrisoarea I)

Subiectul multiplu apare şi în raport disjunctiv. Stilistic, se observă în poezia secolului XX ocurenţa cumulului de termeni coordonaţi disjunctiv cu rolul de a sugera elementul uman asociat cu imagini auditive pentru a se contura atmosfera de pastel:

"Boschet sau aşteptare opreşte-n fund cărarea ?

Şi liniştea-i ecoul buchetelor pribege."

(Tudor Arghezi, Stihuri)

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Semantic, termenii coordonați prezintă uneori un cîmp comun, întrucît se referă la aceeaşi sferă a abstractului:

"A visa că adevărul sau alt lucru de prisos

E în stare ca să schimbe în natur-un fir de păr

Este piedica eternă ce-o punem la adevăr."

(Mihai Eminescu, Poezii)

Poezia eminesciană, izvor nesecat de comori stilistice, oferă adesea cumulul de termeni coordonați disjunctiv:

"Îmi plutea pe dinainte cu al timpului amestic

Ba un soare, ba un rege, ba alt animal domestic."

Acumularea lor creează serii antonimice, mod specific de a obţine antiteza romantică:

"Deşi trepte osebite le-au ieşit din urna sorţii

Deopotrivă-i stăpîneşte raza ta şi geniul morţii,

La acelaşi şir de patimi deopotrivă fiind robi,

Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi."

(Mihai Eminescu, Scrisoarea I)

Revenind asupra considerațiilor propuse, propoziţia subiectivă este termen dezvoltat: din această situaţie rezultă valoarea ei expresivă, deoarece subiectiva are o capacitate superioară subiectului de cuprindere şi generalizare, permite deci conturarea unor fapte pentru care nu există încă în limbă termeni simpli.

Subiectivele sunt preferate pentru enunţuri sentenţioase, în maxime, proverbe, cugetări, concentrînd in fraze laconice o mare bogăţie de sensuri.

Citez din minunatele cugetări ale lui Nicolae Iorga:

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

- Cine scrie pentru puţini, scrie numai pentru aceia; cine scrie pentru sine, scrie pentru toţi.

- Ceea ce trebuie să spui mai mult oamenilor sunt lucrurile care se înțeleg de la sine.

- Cine se teme de înaintaşii săi, fuge de comparaţie.

- Cine se dezvinovăţeşte pentru greşelile sale aduce măcar atît folos că recunoaşte încă o dată dreptatea.

- E firesc ca un prost să rîdă de tine pentru că nu semeni cu el.

- Cel mai bun sfat e acela pe care-l urmează şi cine ţi-l dă.

Subiectivele unor predicate exprimate prin verbe cu subiectul logic în Dativ, reflexive si pasive impersonale, expresii verbale si adverbe predicative materializează situaţii cu un puternic conţinut afectiv (dorinţa, necesitate, posibilitate, îndoială, siguranţa). Astfel de subiective implică via participare a subiectului vorbitor la cele comunicate.

În proza secolului XIX se remarcă ocurenţa unui raport copulativ între propoziţiile subiective situate în aceeaşi frază menită să dea textului caracter retoric:

"Trebuie/să aibă cineva 26 de ani/ şi să iubească/cum iubeam eu, ca sa simtă ce am simţit!"

(C. Negruzzi, Opere, vol I, 1974, p45)

Un cumul de propoziţii subiective coordonate apare uneori într-o frază interogativă, scriitorul subliniind nota voit retorică:

"Cine au intrat la vorbă frățește cu locuitoriul de la cîmp şi nu s-au mirat de ideile, de giudecăţile lui şi nu au găsit o mare plăcere de a asculta vorba lui împodobită cu figuri originale?"

(V. Alecsandri, Opere, vol I, 1974, p 109)

Raportul de coordonare adversativă între subiective poate fi întîlnit în opera lui I.L. Caragiale ca izvor al comicului. Opoziţia negativ/ afirmativ a aceluiaşi verb în replica unui personaj are rolul de a sublinia comicul verbal:

- Cine nu-l caută/îl găsește, măria ta,/ dar cine-l caută!

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

(după Ştefan Cazimir, Caragiale - Universul comic, 1967, p236)

Cumulul de propoziţii subiective coordonate prin juxtapunere şi prin joncţiune creează un tablou furtunos în poezia lui Macedonski.

“ Trebuia într-acea noapte/ ca să sufle vîntul rece,/ Ca să viscolească-afară, ca şi azi, neapărat/ Iar copacii printre crivat la pămînt să se aplece

Cînd mă-mpinse-n astă lume pîntecul ce m-a purtat.”

(Opere, vol II, p65)

Mi se pare interesantă ponderea stilistică a construcţiilor cu subiective în poezia lui Lucian Blaga, poetul nostru cel mai reprezentativ în ce priveşte manifestarea în spaţiul strict autohton a tendinţei poetice expresioniste. Lucian Blaga este astfel primul mare poet român care reuşeşte să sincronizeze definitiv formele poetice româneşti cu cele europene.

Frecvenţa verbului impersonal “îmi pare” accentuează impresia de incert, de mister, vorbeşte despre universul specific blagian: fondul substanţial absolut al lumii, a cărui prezenţă în lucrurile accesibile simţurilor le transformă în “minuni” şi “taine”.

“Atîta linişte-i în jur, de-mi pare că aud

Cum se izbesc de geamuri razele de lună.”

(Linişte)

Razele lunii în pacea nocturnă sunt receptate nu vizual, ci auditiv şi material. Liniştea blagiană este fundalul metafizic în care apariţia cuvîntului impersonal este posibilă. Un “eu” impersonal ar putea să-i revele ceva din marile taine ale lumii, ale iubirii

“îmi pare

că ochii tăi, adînci, sunt izvorul

din care tainic curge noaptea peste văi.”

(Izvorul nopţii)

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Solemnă, profundă, erotica blagiană vede în gesturile mărunte ale iubirii fragmente de revelaţie. Poemul se axează pe o mica metaforă revelatorie: ochii negri ai iubitei sunt "izvorul", originea nopţii.

Trăirea este pusă ca mai totdeauna sub semnul acelui dubitativ "îmi pare", existent şi in "Gorunul":

"îmi pare

că stropi de linişte îmi curg prin vine, nu de sînge."

Starea de linişte totală, senzaţia de siguranţă a fiinţei, un fel de "pax magna" cuprinde fiinţa poetului, e simţită organic în sevele naturii şi în pulsaţia sîngelui.

"Îmi pare" aflat în poziţie izolată, formează un singur vers, ca un ax fragil al poemului. Ceea ce i se revelă poetului nu e niciodată un adevăr sigur, ci ceva ce se estompează în clar-obscur de simţire, înfiorînd conştiința.

"Îmi pare

Că sunt o stalactita într-o grotă uriașă,

În care cerul este bolta." (Stalactita)

Lexical poemul pare alcătuit din mărci semantice ale liniştii şi nemişcării, pare împietrirea unui strigăt.

" îmi pare

că ţin în mîini o scoică

în care

prelung şi neînţeles

răsună zvonul unei mari necunoscute."

(Scoica)

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

Poezia dezvăluie una din preferinţele acestui imaginar: mediul acvatic, omolog prin fluiditate si transparenţa luminii (motivul central al primului său volum).

Proprie temperamentului lui Blaga e atitudinea contemplativă a unui "eu" ce primeşte ca un receptacol efluviile naturii.

Nu putem încheia consideraţiile asupra rolului stilistic al subiectivelor (sau, mai exact, al verbelor impersonale-regente) în poezia lui Blaga fără a ne opri asupra unui fragment de mare frumuseţe din poezia "Linişte":

"Se spune că strămoşi cari au murit fără de vreme,

Cu sînge tînăr încă-n vine

Cu patimi mari în sînge,

Cu soare viu în patimi,

Vin,

Vin să-şi trăiască mai departe

În noi

Viaţa netrăită."

Se impune tăcere gîndului spre a surprinde profunzimea sufletului aflat în intima comunicare cu strămoşii. Tăcerea este glasul impersonal care trebuie ascultat, fiind unul din marile mistere ale lumii. Poetul se exprimă la modul impersonal, care este şi al tradiţiei orale a poeziei româneşti, vorbeşte de eresuri: Se spune că....Este o atitudine de aspiraţie către regăsirea strămoşilor morţi "fără de vreme" şi chemaţi să fiinţeze, este senzaţia stranie a unor prelungiri atavice în existenţa sa.

Predarea cunoştinţelor despre sistemul gramatical trebuie să aibă în vedere rolul esenţial al componentei sintactice pentru organizarea sistematică a limbii. De aceea aş opina pentru predarea cunoştinţelor de sintaxă înaintea celor morfologice. Se poate realiza familiarizarea timpurie cu noţiunile de sintaxă a propoziţiei. Ulterior sesizarea fenomenelor de limbă ar fi mai

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

facilă dacă s-ar porni de la caracterul sistematic al propoziţiei si frazei către izolarea cuvintelor după valoarea morfologică. Se pot cristaliza astfel, avînd ca punct de plecare cunoştinţe de sintaxă, mult mai uşor problemele de fonetică, morfologie, vocabular, ortografie si punctuaţie. Din perspectiva corespondenţei între părţile de propoziţie şi propoziţiile subordonate se evidenţiază caracterul de sistem al limbii. Importanţa este nu studierea fenomenelor morfologice, fonetice, separat, ci evidenţierea trăsăturilor lor caracteristice relevate în diverse construcţii sintactice. Fiind mai accesibilă, mai familiară, sintaxa ar putea deveni punct de plecare pentru analize gramaticale complexe, antrenînd cunoştinţe de vocabular, dezvoltînd gîndirea şi capacitatea de aplicare a cunoştinţelor. După cum afirmam anterior, limba are o organizare sistemică şi structurală, în raport dialectic, organizare prin care se realizează funcţionarea ei. Sistemul se compune din 'serii' de invariante (paradigmele nemuritoare, cum le numea Mihai Eminescu). Rolul învăţării limbii constă în orientarea activităţii către trecerea calitativă de la treapta stăpînirii empirice a limbajului la însuşirea lui conştientă. Respectîndu-se principiul concentric în învăţarea limbii, ar trebui reconsiderată analiza gramaticală prin analiza sincronă a faptelor de limbă constatabile în textul luat in discuţie. Nu se va urmări analiza gramaticală în sine, ci perfecţionarea deprinderilor de a folosi limba maternă ca mijloc de comunicare, de a o cunoaşte în funcţiune şi mai departe de a face transferul într-o limba străină.

Bibliografie

- Romanian Academy, The Grammar of Romanian Language, vol II, Bucureşti, 1966
- Avram, Mioara, The Correspondence between subordinate clauses and other syntactic units, SG, I/1956
- Barbu N. I., The Syntax of Romanian language in historical and stylistic perspectives, Bucureşti, 1945
- Bulgar Gh., Romanian. Syntax and Stylistics, Bucureşti, 1968

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)

- Draşoveanu, D.D., A Review of a the Romanian Grammar, vol II, Syntax, Bucureşti, Ed Academiei, 1954, in SCL, VII, 1956, nr 1-2
- Graur, Al, Evolution of the Romanian Language, Bucureşti, 1963
- Stati, Sorin, Theory and methods in Syntax, Bucureşti, 1967
- Stati, Sorin, A Syntactic and stylistic analysis, Bucureşti, 1970
- Stati, Sorin, Elements of syntactic analysis, Bucureşti, 1972
- Tudose, Claudia, Means of expressing impersonal/implied subjects in the Literary Romanian language between 1830-1850, SCL, III, 1961, nr.1
- Vasiliu, Laura, The Parts of a Sentence, CL, XXIII, 1978, nr.1

BDD-V4590 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:29 UTC)